

A klímaaktivista

A liget legszebb tölgyfáját csak a férfivel együtt lehetett volna kivágni, aki hozzáláncolta magát. Fehér flanelöltönyben, ami remekül ment hófehér hajához. Nem tűnt éppen polgári engedetlenséghez alkalmas öltözéknek. Vagy igen? Mire a rendőrök szereztek egy fémvágót, a favágóknak lejárt a munkaidéje, és elmentek. Mivel az elegáns férfinél nem voltak iratok, előállították. A tölgyfa a helyén maradt.

A kapitányságon Póling Angelika főtörzsőrmester volt ügyeletben. A férfi ismerősnek tűnt neki, csak azt nem tudta, honnan. Udvariasan hellyel kínálta.

A férfi leült, keresztbe tette a lábát, gombos cipőt viselt, és a zsebéből elővett egy szivart.

– Animal Fumans – ez az ember – mondta eltűnődve. – Talán azért szeretjük a füstöt, mert semmiségét példázza mindennek, ami emberi. Vágyainknak, álmainknak, reményeinknek képei e kék fodrok, melyek szeszélyes kanyargásában mindent láthatsz, amit akarsz, s amiket egy lehelet elsodor a semmiségbe. Az ember elfüstöli az életét, és a szivarnak vége.

– Tilos a dohányzás! – felelte szárazon Póling főtörzsőrmester, aki alig múlt huszonkettő.

– Tudom – bólintott szomorúan a férfi. – Nem is akartam rágyújtani. Ebben a században leszoktam. De a szivar az én múzsaabrakom. Anélkül nem tudok dolgozni.

– Mi a foglalkozása? – kérdezte hivatalos hangon a rendőrnő.

– Író.

– Akkor miért nem ír és szólal fel a fakivágások ellen, ahelyett, hogy erőszakhoz folyamodna?

– 1903-ban írtam egy cikket a Gizella téri fák kivágása ellen, de nem volt foganatja – felelte szomorúan a férfi.

– 1903-ban???? – kérdezett vissza hökkenten Póling főtörzsőrmester, hát-ha rosszul hallotta, és mégse egy futóbolonddal van dolga.

– Lehet, hogy 1902 volt – mentegetőzött az író. – A *Szegedi Napló*ban jelent meg.

Ezzel benyúlt a zakója zsebébe, előhúzta a szóban forgó cikket, és leolvasta róla a pontos dátumot.

– 1902 óta magánál hordja? – kérdezte Póling Angelika, tisztán tudva, hogy hülyeséget kérdez.

– Dehogy! – mosolygott elnézően a férfi – Ez csak másolat. Az úgynevezett internet segítségével szedtem le az Arcanumról. Félreértés ne essék, ez nem az arcanum duplicatum, ahogy az alkimisták a kénsavas káliumot becézték,

hanem egy láthatatlan hely, ahol újságokat tárolnak, de magam sem értem, hogyan.

Póling főtörzsőrmester először hallott az Arcanumról és az arcanum duplicatumról is, így semmiképpen se keverhette volna össze a kettőt. Elvette a cikket, és gyorsan átfutotta, már amennyire a diszlexiája engedte.

– Ezt egy bizonyos Móra Ferenc írta – nézett fel várakozóan, amikor befejezte az olvasást.

A férfi bólintott.

– Azt akarja mondani, hogy maga ez a Móra Ferenc? – hüledezett Póling főtörzsőrmester.

– Igen – felelte szégyellős mosollyal a férfi.

– Viccel ugye? – köszörülte meg a torkát a rendőrnő. – Mert nem lenne jó, ha megpróbálná megteveszteni a hatóságot.

És ezzel kihúzta magát ültében.

– Miért próbálnám? – csodálkozott ártatlanul az író.

– Nem is sikerülne. Maga legfeljebb ötvenegy-két éves lehet.

– Ötvenhárom – pontosított a férfi.

– Na ugye! – vágta rá Póling főtörzsőrmester diadalmasan. – Akkor hogy írhatott volna cikket a múlt század elején?

– Úgy nézem, a problémák nem változtak az elmúlt száz évben – felelte az író eltűnődve. – És a világ sem.

– Ez nem válasz – rázta meg a fejét a rendőrnő, aki most jött rá, hogy már egy ideje csak társalog a nyilvánvalóan kissé hibbant őrizetessel, de még az adatait se vette fel.

– Dehogynem. Tiltakoztam a hagyományos szegedi fanyűvés ellen, amikor fák tömegét vágták ki, mondván, a fák falusiasá teszik Szegedet. Tiltakoztam a hatalmas nyárfák kivágása ellen a Boszorkányszigeten. Tiltakoztam a Demeter templom oromfalán nőtt ecetfák kivágása ellen. Az én ereimben vér helyett tinta folydogál és szüntelenül magamba mártogatva csak írtam, írtam, írtam hajnali harangszóig. De látja, nem volt foganatja. A fákat kivágták mind egy szálig. És most már a nyakunkon a felmelegedés és a klímakatasztrófa.

Helyben vagyunk, gondolta Póling főtörzsőrmester, akinek az agyára mentek a környezetvédők, mert már zuhanyozás közben is a Föld sorsa nyomasztotta. De összeszorította a száját, és nem szólt. Az ügyelet hosszú és fárasztó. Takarékoskodnia kell az energiájával. Minek nyitna teljesen értelmetlen vitát arról, miért vágták ki száz éve a nyárfákat a Boszorkányszigeten.

Az író így zavartalanul folytathatta.

– Tudja, a mi modern életünk ott van eltévesztve, hogy elszakadtunk a természettől, holott minden idegszálunk hozzáköt. Nem akarjuk meglátni, hogy a növény és az állat fejletlen testvérünk, aki él, fárad, szenved az életért, csakúgy, mint maga meg én. Aki ezt megérzi, akinek ezen sarkallik az etikája,

az nem tesz embertársai közt soha faji és felekezeti különbségeket. Aki a természet részének érzi magát, aki megérti azt a közösséget, amelynek a napsugártól a hangyáig és a moháig minden, de minden tagja az ég és föld között, az sohase lesz barbár; aki tudja, hogy az égi madár szájából is az a szenvedés jajgat, az az öröm csendül ki, amelyik az ő szívét megdobogtatja: az az ember sohase okoz hasztalan szenvedést, és sohase végez okatlan rombolást. Higgye el, ha erre tanítanának az iskolában...

– A rendőr szakközépben? – szúrta közbe kajánul Póling Angelika.

– Igen... ott is... – bölintott komolyan az író –, akkor kevesebbet kellene az újságokban azokról a bajokról olvasni, amiket a hatalomban élők, az élet napos oldalán sütkérezők szereznek az örökös árnyékban tengődő milliiónak.

– Gondolja, hogy akkor nem lenne háború a szomszédban? – kérdezte gúnyosan Póling főtörzsőrmester. – Itt meg kevesebb lenne a lopás és a korrupció?

– Dehogy! – mosolygott fanyarul az író a rendőrnőre. – Annyira ostoba és idealista nem vagyok. Tudja, természetrajz tanárnak készültem, négy esztendődt hallgattam a budapesti egyetemen, ahol a legkedvesebb tanárom Mágócsy-Dietz Sándor, a botanika professzora volt; az ő hatására vált kedves tárgyammá a növénytan, és azok közé a ritka tanárjelöltek közé tartoztam, akik kirándulások alkalmával meg tudták különböztetni a rozst a búzától. Hívott is tanársegédnek maga mellé Mágócsy, de nem lehetett volna megélni belőle. Szegeden szerettem volna a gimnáziumban tanítani, ahol a katolikus pap, Platz Bonifác volt a főigazgató. De olvasás helyett egyszerűen becsaptam a főigazgató tankönyvét, amit a tisztelgő látogatás sikere érdekében kellett volna átlapoznom, mert nem voltam hajlandó olyan urat szolgálni, aki Darwint, a nagy tudóst szédelőgőnek tartja. Én már akkor tisztában voltam azzal, hogy az ember a megjelenésekor nem a teremtés paradicsomi lovagja volt, hanem ügyetlenül csetlő-botló példány, aki évmilliók ostorcsapásai alatt fejlődve végre megtanulta, hogy hogyan kell kővel agyonütni a másikat, és attól kezdve embernek nevezte magát.

Póling főtörzsőrmester nem ezt tanulta hittanon, ahová a falusi iskolában kötelező volt járni, mert nem volt, aki tanítsa az elvileg választható etikát. De ez a tisztázatlan személyazonosságú, flúgos pasi valahogy mégis hitelesebbnek tűnt, mint a kövér pap, aki szerette fogdosni a lányokat.

– Később a múzeumban a koponyás almárium fölé szemléltető képet helyeztem el, amely a jávai majomember, az ausztráliai ősember, a neandervölgyi ember és az európai ember koponyája közti átmenetet ábrázolta – folytatta az író. – Nagy lett erre a felháborodás. Följelentettek mind a két fölöttes hatóságánál, hogy olyan „elvetemült mordályégetővel árulok egy gyékényen, mint Darwin”. Sajtó útján támadtak, mert azt hirdettem írásban és képen, hogy a koponya fejlődött. És persze követelték az „istentagadó és tudománytalan” kép eltávolítását. A kollégáimmal éppen azon törtük a fejünket,

hogyan válaszoljunk a múzeumot ért támadásra, amikor az egyik teremőr jelentette, hogy időközben valaki ellopta a kiállításból a képet, s csak a keretet hagyta ott. Aludtam egyet az esetre, és másnap a következő feliratot tétettem be az ellopott kép keretébe: „Ebben a keretben egy kép volt, amely azt ábrázolta, hogy milyen volt a koponya fejlődésének útja a majomembertől a mai emberig. Valaki, akinek a koponyája nem volt fejlettebb, mint a majomemberé, kilopta a képet a keretből. A közgyűjteményeket minden tisztességes kultúrember őrizetébe ajánljuk!” A következő vasárnapon óriási tolongás volt a felírás körül. S ezzel házilag intéződött el az inkvizíció nélküli szegedi majompör.

Póling főtörzsőrmester akaratlanul is elmosolyodott.

– Szellemes duma. De ha ezt ma írná ki egy múzeumban, úgy rúgnák ki, hogy a lába sem érné a földet. Egy percig se maradna igazgató.

– Volt nekem felségsértési perem, és nemzetgyalázásért is perbe fogtak – vonta meg a vállát az író. – Még a Tiszán is le akartak úsztatni a fehérterror alatt az orgoványi gyilkosok. Sokat cenzúrázták az írásaimat, és a *Szegedi Napló* főszerkesztői posztjáról le is kellett mondanom, de azt végül nem bántram, mert burzsoá lapot én többé nem szerkesztek.

– Talán még priusza is van? – érdeklődött behatóan Póling főtörzsőrmester. – Ezek szerint mindig kereste a bajt?

– Én nem mentem soha a tilalmasba – vetette rá ártatlan tekintetét a férfi a rendőrnőre. – Arról aztán nem én tehetek, hogy egyszer-kétszer a tilalmas ütközött belém. Ezért az a légkör felelős, amely a magyar glóbuszt körülveszi. Másfelé az atmoszféra troposzférából áll meg sztratoszférából. Minálunk a troposzférán innen is van egy réteg, a politikoszféra, s az elől nincs hová menekülni. Elér az ételedben, az italodban, a vánkosodon, a lélegzetvételedben. Akár toronygomb-aranyozó vagy, akár költő, nem az a kérdés, érted-e a mesterségedet, és becsületes ember vagy-e, hanem az, hogy kit éltetsz. Mondd meg, milyen politikai iránnyal cseresznyézel egy tálból, s akkor megmondják, van-e tehetséged vagy nincs, lehet-e veled egy asztalhoz ülni vagy nem. De van ennél nagyobb baj is. A politikoszféra nemcsak hozzátapad mindenhez, hanem el is torzít mindent. Pipacsot szakítottál a mezőn: az politika. Szegfűben csak a fehérét szereted: az politika. Ha sírsz, ha nevensz, ha futsz, ha lassan mégy, ha esernyővel jársz, ha esernyő nélkül: az mind politika. Ember vagy, ha költő vagy is, embernek is magyar vagy, dupla jussod van sóhajjal, sikollyal, imádsággal, káromkodással könnyíteni a szíveden. Hiába legtisztább a szándékod, hiába nem akartál mást, csak megmutatni, hogy ember vagy és magyar vagy: ha a lelked kiteszed, se hiszik el, hogy nem a politikusok politikáját csináltad. Ó, nehéz Magyarországon még halott költőnek lenni is! – sóhajtott fel az író, aztán keserűen elmosolyodott, és végignézte magán hozzátette. – Hát még élőnek! A leghülyébb képviselő is többet nyom ebben az országban egymaga, mint az egész magyar irodalom.

Póling főtörzsőrmester nem volt ismeretségben a magyar irodalommal, de a leghülyébb címre joggal pályázó képviselőket viszont ismert és nemcsak a tévéből, sajnos. Az írónak tökre igaza van, gondolta rosszkedvűen, itt száz év alatt nem változott semmi, ha már a huszadik század elején is ez volt.

– Minálunk különben is mindenki mással foglalkozik, mint amihez ért – no meg is látszik rajtunk – mondta tovább a magáét az író, hogy a rendőrnő nem szakította félbe. – Már tudniillik az országban, amelyben a mézeskalácsosok tímárkodnak, a csizmadiák repülőgépet találnak fel, az ügyvédek szőlőmolyt termesztenek, a vincellérek bankot alapítanak, az orvosok pedagógiát reformálnak, a tanárok börszéznek, a polgármesterek értekezletet írnak Sandro Botticelli festményeiről, a festők kártyabarlangokat gründolnak, a képviselők álhírlapíróskodnak, az újságírók beállnak költőknek, és a költők vezércikkeket szerkesztenek az ország miniszterelnökéről, mint hivatásos panamistáról.

Na, ma már nem csak költők irkálnak a hivatásosan panamista miniszterelnökről, gondolta Póling főtörzsőrmester. Van változás. De ezt az észrevételét nem oszthatta meg az őrizetessel. Ebben az országban a falnak is füle van, és ő nem azért tanult, és volt évfolyamelső a szakközépben, hogy most egy flúgos klímaaktivista miatt kirúgassa magát.

– S az, aki semmihez se ért, az beáll törvényhozónak – fejezte be a gondolatmenetét az író. – Ez az egy pályatévésztes az, amiből meg lehet élni urasan, azonban más mindenki panaszkodik.

Póling Angelika nem volt pályatévésztes, mert mindig is rendőr akart lenni. A faluban, ahol felnőtt, mindenki vert, és ő az ártatlanok védelmére szeretett volna kelni. Ezért ment a rendészeti szakközépfiskolába, s az volt az álma, hogy egyszer majd a Rendőrtiszti Főiskolát is elvégzi. Havonta kétszáz órát szolgált és védett, de éppen csak megélt, és nem ám urasan.

– Aki meg botlábú, az beáll focistának – mondta Póling főtörzsőrmester. – Ebből a pályatévésztesből is meg lehet élni urasan, és még csak adózni se kell.

Az író és a rendőrnő sokatmondóan összenéztek.

– Akkor talán nem lepi meg, ha elárulom, hogy fűt, fát, virágot hamarabb megszerettem, mint az embereket, és nyilván tartani fogom velük a barátságot egész addig, míg egyéb tennivalóm nem lesz, mint kékszemű vadlent és pirosat nevető pipacsot üzengetni fel a föld alól.

Póling Angelika nem volt benne biztos, hogy jól értette-e, ezért kissé reszelős hangon visszakérdezett.

– Hogyhogy?

– Tudja, én az enyészetben is a természet munkáját látom, melyet a holt anyagból felfelé törő virágok szépítenek meg – magyarázta elmélázva az író. – A pipacs, a pimpimparé és a pipitér üzenetek, melyeket az ősök szívük porából az élőknek küldenek. A tarlóvirágok a föld alá vitt álmokból lesznek.

A pici, kék tixszemek kisgyerekek, a pipacsok szépasszonyok, a búzavirágok költők, a vad pénzceskék bankigazgatók, a számárkórok filozófusok, és a nyúlárnyékok vezérkari főnökök álmaiból lesznek. A múzeumigazgatókéből papsajt lesz.

– És a rendőrökéből? – kérdezte kíváncsian Póling főtörzsőrmester.

– Magyarföldi husáng vagy parlagi szigorál... esetleg betyárkóro – rögtönözte félszeg mosollyal az író.

Nevettek.

– Egyszer belőlünk is kakukkfű, búzavirág, zsálya, szarkaláb, keserűlapu és somkóro lesz.

Csend telepedett a rendőr őrszobára. Kis szívszorító csend.

– Esetemben ez nem lesz akkora baj – törte meg a csendet derűsen az író –, mert én a virágnak olyan bolondja vagyok, hogy legjobban szeretnék virágruhában járni, mint a tahiti emberek, de mivel attól félek, hogy levénszamaraznának, ha fölvirágoznom magam, a városban sose járok virággal. Falun azonban mindig virág van a gomblyukamban, mégpedig rendesen olyan, amit más ember nem tűzne föl. Cickafarok, pimpó, tixszem s más ilyen földhözragadt Isten szegénykéi. Ha valamikor nekem az isten három hold földet adna, mert többre nemigen érdemesítem magam, akkor egy holdba pipacsot, egybe búzavirágot, egybe meg pipitért vetnék. Két mesterség van ugyanis, amihez igazán értek, az egyik a vadvirágok csokorba kötése, a másik a szapanbuborékfűvás.

– Ne mondja!

– De mondom. És képzelje, a virágok viszontszeretnek engem, Egy aranyesőbokor döntötte el az életem sorát, mert a próbacikkemet a *Szegedi Napló*-nak a Nagy Forsythia virágzásról írtam. Nem lennék itt anélkül az aranyeső nélkül.

Póling Angelika albérletében nem voltak virágok, mert nehéz lett volna velük folyton költözni. De nem is nagyon bánta. Úgysem enyhítenének a magányán. Kutyát régóta nagyon szeretett volna, de persze nem lehetett.

– Gondolja, hogy tudnak szeretni a növények? – kérdezte kételkedve.

Ha valaki ezt hallaná, miről társalkodik itt egy őrizetessel, akinek még mindig nem vette fel az adatait! Minimum dilidokihoz küldenék, vagy még inkább egy fegyelmet akasztanának a nyakába. És joggal.

De az író nem ütődött meg a kérdésen, és komolyan válaszolt.

– Mikor más nem látja, ma is a szerető puha kezével simogatom meg a jegenyefa bőrét, és jellemét érzem a méltóságos, fekete derekú tölgynek. Nekem esküvőre készülő menyasszonyok a virágzó galagonyák, háziállatok a tanya eperfái, és várjobbágyok a gyümölcsfák. És ahogy ebben a szigorú pénteki alkonyatban kinézek az utca fáira – és az író kinézett az utca túloldalán álló fákra, és Póling főtörzsőrmester követve a tekintetét, szintén kinézett –,

tudom, hogy most már visszatérőben van beléjük a lélek, amely télire lehúzódtott a földbe a gyökereken keresztül, fölkereste a szénné vált erdőt, s megelevenítette odalent a halott sigillariákat és lepidodendronokat.

– Miket? – kérdezte értetlenül a rendőrnő.

– A sigillariák és a lepidodendronok hatalmas, akár 40 méter magasra is megnövő ősvilági fák voltak, és főleg a kőszénkorban éltek.

Póling főtörzsőrmester nem tudta pontosan elhelyezni a földtörténeti időszakok közt a kőszénkort, de sejtette, hogy baromi régen lehetett.

– Igen, én gyerekkoromtól fogva tudom, hogy a fáknek és virágoknak, az eleven nádaknak és a halott nádtetőkön élő kislibaszín moháknak van lelkük – folytatta eltűnődve az író.

– Ez komoly?

Póling Angelikának eddig csak papok papoltak a lélekről, amit még gyerekként csak-csak elhitt, de amióta rendőrként dolgozott, már erősen kétségbe vont. Legalábbis sok bűnözőnek és sok kollégájának tutira nem volt lelke. Hogy lehet, hogy akkor egy mohának meg van?! Bizonytalanul nézte az író, aki bólintott.

– Igen. Idealista gondolkodással vádoltak, mondván, a biológiatudomány állása szerint nem beszélhetünk a növényeknél értelemről vagy lélekről vagy a fák ideigeiről, ahogy a *Georgikon*ban tettem. Most meg olvasom, hogy utolérte a tudomány a nézeteimet. Felfedezték, hogy a fák egy szövetes földalatti kommunikációs rendszerrel kapcsolódnak össze, amelyen keresztül beszélgetnek és tápanyagokat küldenek egymásnak. Ez a háló egyetlen élő szervezetté alakítja az erdőt. Mintha egy különleges intelligenciával állnánk szemben.

– Ezek szerint a növények előbb találták fel az internetet, mint mi, emberek? – álmétkodott Póling főtörzsőrmester.

– Én nem pontosan értem az internetet, vagyis sehogya se értem – vallotta meg kisfiús mosollyal az író –, de a növények értelme régiebb, mint az emberé. És nyilván azért is tökéletesebb, mint az emberé. Nekik jó néhány száz millió esztendővel több van a hátuk mögött, mint nekünk.

– Kezdem érteni, miért láncolta magát a tölgyfához – mondta Póling Angelika. Ezzel a felismeréssel magamagát is alaposan meglepte.

– Tudja, Homokországban, a szegedi tanyavilágban láttam, hogyan fásít a magyar nép, miként babusgatja a csemetéket, serkenti, mint serdülő ifjakat s velük megöregedve bocsátja az unokákat a sivány homokon újabb és újabb honfoglalásra. És hát hová jutottunk? A két elemít végzett parasztnak több esze volt... – kesergett az író.

Póling főtörzsőrmester nem szólt. Akik a fakivágásokat elrendelték, mind diplomások voltak, igaz, többnyire politikusok.

– Az erdőőri szakiskola udvara egy hatszáz holdas erdő volt, ott barátkoztam a fákkal hajnali harmaton és levélaltató alkonyaton, déli verőn és sze-

mergő esőben, láttam őket születni és haldokolni, fiaikat nevelni és meddőnek maradni, birkózni a maguk életéért és a jövő ivadékért a földdel, az éggel, a széllel, a nappal, a szelídekkel és vadakkal, az emberekkel és a gu-bacsdarazsakkal.

Póling főtörzsőrmester megpróbálta elképzelni, hogy a rendészeti szakiskola hatalmas, kopár udvara egy holdas erdő, ahol az író fehér flanelöltönyében fától fáig sétál, ő pedig követi. Barátkozás a fákkal rendőri kísérettel.

– Méltóságukat szemmel láthatóan legjobban érzik a tölgyek. Higgadtak, tempósak, fölnyesek ezek a fekete derekú, kevély fák, még a makkjukat is olyan halkán potyogtatják, mint született főrendek a szót – kezdett bele bárosnyos hangon az író, és Póling Angelika nyitott szemmel is pontosan látta, amit mesél. – Az amerikaió már nagyobb reklámot üt magának, mikor lekoppan a földre; Jenki szelleme van a haragzöld ruhás parvenünek. Kedélyes, kövér kanonokokra emlékeztetnek az öreg füzek, ám cingár növendék papok is vannak közöttük, lengék, szikarak és kíváncsian nyurgák. A juharok vidám, széllel bélelt bohémek, látszik rajtuk a jólelkűség, sok könnyedség és finomság van bennük, meg tudom érteni, hogy magjuk terjesztésében éppen ők olyan zseniálisak. A fekete nyárfák rendkívül komorak és elkeseredettek, forradásos testük van, és bozontos koronájuk, még a négyszögletes, kihegyezett és fűrészkes levelük is csupa ellenséges indulat. A homokpuszták búsuló vén betyárjai ők, maholnap hírmondó se marad ezekből a kidagadt erű, mogorva, öreg parasztokból. Kiszorítja őket élelmes rokonuk, a fehér nyárfá, a famíliának ez a minden zsírral megkent tagja. Nem válogató, alkalmazkodó, földdel, klímával gyorsan megbarátkozó, ahol kell, a füzeknek is alája alázkodó, ahol lehet, a tölgyeknek is föléje törtető: sűrű termését irdatlan magasságból ereszti szélnek, de ha muszáj, bokornak is megél, és még az embernek is kedvében tud járni: minden levele ezüsttallér. Én azonban mégis testvéribb szívvel simogatom a rezgő nyárfát, ezt a mindig locsogó-fecsegő teremtet. Van valami újságíró benne, nem is szólva arról, hogy kopaszon hordja a levelét, mint fiatal riporterek a szájukat. A fenyvek közt nem sokat járok, nagyon exkluzív társaság az övük, merev ősvilági klub, amely nem akar tudomást venni arról, hogy a geológiai kor, amelyben ők voltak a föld urai, már rég elsüllyedt. Nem találok a szívüket ezeknek a múmiáknak, vagy talán az idegesít köztük, hogy az örökkévalóságot mímelik. Szeretnék rájuk szólani, hogy mozogjanak már egy kicsit, haljanak meg ősszel, ujjongjanak és ágkarjaikkal tapsikoljanak ők is tavasszal, mint a többi fák!

Póling Angelika majdnem megbukott biológiából, és a gyümölcsfákat is csak akkor tudta megkülönböztetni egymástól, ha éppen teremtek, de most azon kapta magát, hogy közeli ismerőse lett a tölgy, a juhar, a rezgő nyárfá meg az amerikaió és hevesen vágyott az erdőbe. El is határozta, hogy az első szabadnapján kirándulni fog.

– Az egyetlen fa, aki nem az, aminek látszik, a nyírfa, e titkokat álmódó fehér szűz – folytatta ábrándos hangon az író. – A nyír, az utolsó fa, amelybe a nimfák és driászok lelke még hazajár, nekem szívbeli ügyem, és egy egész kötetre való verset szerettem volna róla írni. Persze nem írtam meg, mert sohasem volt nekem időm a szívbeli passziózásra. De meghagytam Panka lányomnak, hogy a síromra ne követ ültessenek, hanem nyírfát. Az íróasztalfiókomban egy félbemaradt versbe becsavarva megtalálja a nyírfaültetéshez való magokat.

– Micsoda előrelátás! – álmélkodott gúnyosan Póling főtörzsőrmester, aki nem sokat foglalkozott a halál gondolatával, bár azt már eldöntötte, hogy alkalmasint majd szétszórhatja magát.

– Mindig az előrelátás volt a legmegbocsáthatatlanabb destrukció – mosolygott fanyarul az író. – Különben meg nem ültettek.

– Mi az, hogy nem ültettek?! – kérdezett vissza hökkenten a rendőrnő. – Ezt mégis honnét tudhatná?

– Hát nem győződtem meg róla a saját szemmel, ha így érti – vont a meg a vállát az író. – Maga amúgy elmenne, és megnézné a saját sírját?

Póling Angelika bosszúsan megrázta a fejét.

– Dehogy nézném! Még ha lenne is. De nem lesz. Ugyanis szétszóratom magam. De amúgy meg hülyeség ez az egész beszélgetés. Itt ül előállítva egy Tilos a dohányzás tábla alatt egy szivarral a kezében és a sírjáról regél nekem. Honnét tudhatná ezt, bármennyire is destruktív vagy milyen az előrelátása?!

– Onnan, ahol ki vagyok állítva. A múzeumban. Mint elkötelezett természetvédő. *A zöld Móra*. Ezt a szót is most tanultam. De különben igaz. Örülök neki. Zöld vagyok minden ízemben. Az ereimben is zöld tinta folydogál. Még egy saját erdőm is van, egy rengeteg. Menjen el, vessen el benne, és megtalálja önmagát – tanácsolta komolyan az író a rendőrnőnek.

– Okvetlen elmegyek – vágta rá gúnyosan Póling főtörzsőrmester, miközben már tudta, hogy tényleg el fog menni.

– Na szóval a síromra a kérésem ellenére sem ültettek nyírfát – folytatta rendületlenül a férfi, akit nyilvánvalóan nem lehetett eltéríteni a témájától. – Eltelt így nyírfátlanul csaknem egy évszázad, aztán a dédunokám végre eleget akart tenni a kívánságomnak. De az élőkét az különbözteti meg a holtaktól, hogy folyton tilalmakat eszelnek ki. A temetőbe csak követ szabad ültetni, fát nem. Ezért aztán a nyírfámat a nagyablakos házba, a múzeumomba ültették, amit annyira szerettem. Így a szívemből nő ki. És ez rendjén van. A fák lelke él bennem, már ha megbocsátja nekem ezt a nagyképűséget.

És Póling Angelika megbocsátotta. Még ha ez a zöld pasi olyan sok zöldséget össze is hord a nemlétező sírjáról, amin valódi nyírfának kéne nőni.

– Különben a forró Amerika őserdeiben él egy negyven-ötven méteres fajta – ha ugyan már ki nem irtották –, amit a botanikusok *Dimorphandra excelsa*-nak neveztek el, az ősi indián neve azonban *móra* fa.

– Móra fa? Na ne! Ezt csak most találja ki! – kiáltott fel hitetlenkedve a rendőrnő.

– Nem, dehogy, hová gondol? – tiltakozott mosolyogva az író. – A fehér ember szempontjából úgynevezett haszonfa, s mint legkitűnőbb hajóépítőfa szerepel a kereskedelmi forgalomban. Az indiánok azonban nem értenek a világi dolgokhoz, és nem foglalkoznak kereskedelmi forgalommal. Ők csak árnyékot keresnek a fa alatt, és furulyát faragnak belőle. Ha külföldi kapcsolatokat keresnék, alighanem abba állapodnék bele, hogy ez a fa az én igazi családfám.

Ezt a fát Póling Angelika is elfogadta volna igazi családfájának, noha őt nem hívták Mórának.

Ekkor megszörcsört a telefon. Hosszan csöngött, mielőtt a rendőrnő felvette.

– Póling Angelika főtörzsőrmester! – szólt bele kissé rekedten a kagylóba. A férfi kibámult az ablakon, amíg a rendőrnő beszélt.

– Póling Angelika! – ismételte meg az író mosolyogva, amikor a főtörzsőrmester letette a telefont. – Magát pont úgy hívják, mint *A festő halála* című regényem főszereplőjét, csak ő postáskisasszony volt, nem rendőr... de tesszik...

A főtörzsőrmester kicsit zavarba jött. Ebben a szobában nem szoktak regényhősökről társalogni. Regényhősökről se. Rövid gondolkodás után megköszönte a torkát.

– Ha most elengedem, hová megy? Úgy értem, nem készül valami újabb akcióra...

Az író megvonta a vállát.

– Tavasz van, és a bolyongási furor megint bujtogat. Ilyenkor Szalay főkapitány rendőrileg ki szokott toloncoltatni valami tanyára...

– Szalay főkapitány? – kérdezte meghökkenve Póling Angelika, aki még soha nem hallotta ezt a nevet.

– Rendőr és írástudó. Ritka párosítás. Itt volt rendőrkapitány. Már nem itt a Párizsi körúton... hanem a városban.

– Aha, rendőr és írástudó. Az jó régen lehetett – mondta a főtörzsőrmester. Az író bólintott.

– Még az én időmben, de akkor is ritkaság számba ment...

Arcanum, *A festő halála*, Szalay főkapitány, memorizálta magában Póling főtörzsőrmester, hogy minek kell feltétlenül utánanéznie.

Az író felállt, és zsebre vágta a szivart, amit eddig a kezében forgatott.

– Vagy talán rálépek a szivárványra – mutatott ki az ablakon a halvány égre, ahol a sűrűsödő alkony ellenére egy vékonyka szivárvány öltött lassan alakot.

Póling Angelika felállt és ő is az ablakhoz lépett.

– Gyönyörű! – mondta áhítattal.

Az utcán sokan jártak, de mindenki leszegett fejvel, maga elé nézve baktatott, és nem pillantottak fel a szivárványra.

– Bámulatos, hogy az emberek milyen értetlenül, sőt, ami még rosszabb, milyen kíváncsiság nélkül járnak az élet csodái közt, ugye? – kérdezte az író, mint aki eltalálta Póling főtörzsőrmester ki nem mondott gondolatát. – Pedig tudás nélkül nincs világgép, s emberek nélkül, akiknek az agyában nem alakul ki tiszta világgép, nincs haladó társadalom, s nincs igazi, mély gyökeres kultúra. Az emberiségnek a legtöbb nyomorúsága abból származik, hogy az emberiség még mindig ijesztően tudatlan, s annyira az, hogy nem is akar más lenni. Pedig a tudatlanság tragikus végzet, mert a tudatlanság szüli a gyűlöletet.

Csend.

Póling főtörzsőrmester az asztalához lépett, felvett onnan egy kilépő cédulát, aláírta, és az író kezébe nyomta.

– Figyelni fogom az ablakból...

– Köszönöm. Minden jót! – mondta az író, és kiment.

A rendőrnő egyedül maradt a szobában.

– Póling Angelika *A festő halála* című regényből... csak nem postáskisasszony, hanem rendőrkisasszony... ez lennék én?!? Lehet, hogy ez a pasi írt engem? – töprengett el félhangosan Póling Angelika az író után bámulva, aztán megcsóválta a fejét, mint aki el akarja úzni ezt a fura gondolatot.

Visszament az ablakhoz, de a szivárvány már felszívódott és az utca most teljesen üres volt. Egy darabig csak bámult kifelé, aztán elővette a mobilját, és beütötte *A festő halálát* a keresőbe. Az első találat egy aukciós katalógus volt. Móra Ferenc: *A festő halála*. Regény. Első kiadás. Bp. 1921, Kultúra könyvkiadó. Dedikált.

„Móra Ferenc köszönti a tavaszt, aki váratlanul ajtót nyitott rá 1926. március 20.”

Póling Angelika a naptárra pillantott. 2024. március 20. Móra Ferenc ajtót nyitott a tavaszra. Mély levegőt vett.

Ekkor Turbók őrmester dugta be a fejét az ajtón.

– Elengeded? – kérdezte rosszallóan, mert ő hozta be a jól öltözött klímaaktivistát.

– El.

– De ez nem szabályos – kötözködött Turbók őrmester.

– Mindegy.

Póling Angelika nem akart vitatkozni, de Turbók őrmester nem tágított.

– Miért engedted el? – kérdezte szemrehányóan. – Akadályozta a favágók munkáját, és nem engedelmeskedett a rendőri felszólításnak. Ezek az úgynevezett klímaaktivisták csak zavarják a rendet, miközben jönnek ezzel az ócska szöveggel a környezetvédelemről. Utálok őket.

Póling főörzsőrmester jelen pillanatban inkább az előtte ágáló Turbók őrmestert utálta, semmint a környezetvédőket, de ezt nem állt szándékában elárulni.

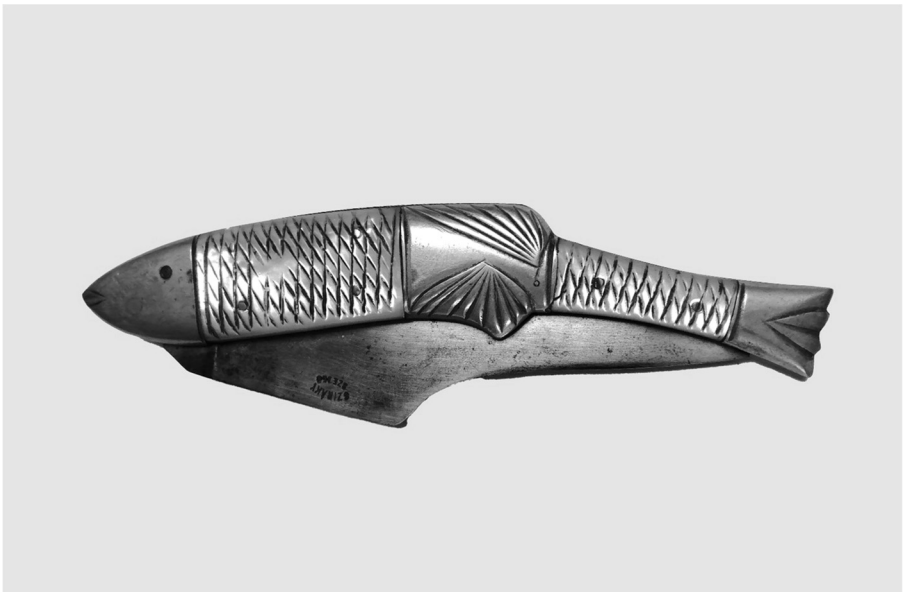
– Csak nem fogok letartóztatni egy kilencven éve halott író! – válaszolta méltatlankodva. – Tiszta hülyének néznének.

– Nem néznének, te tényleg tiszta hülye vagy! – bámult rá Turbók őrmester elképedve. – Még hogy kilencven éve halott író?!?

– Időutazó.

– Na persze! – emelte a beázásoktól foltos plafonra a tekintetét Turbók őrmester.

– Itt volt rá szükség. Szüksége volt rá annak a tölgyfának. Nemcsak a halott sigillariákat meg a lepidendronokat eleveníteni meg a lélek, hanem azt is, akiben a fák lelke él – felelte Póling Angelika, és magában megállapította, hogy ma elég különös gondolatai támadnak. És hogy a fák lelkével szemben speciel a rendőrség is tehetetlen. De nem bánta. Nagyon nem.

MÓRA FERENC ZSEBÓRÁJA ÉS HALBICSKÁJA

„A zsebóráám mindig velem van. Az embernél nála van az arcképes igazolványa vagy a pénztárcája, s más ilyen lelketlen holmi, de ami kiegészítő része, mint a bicska meg az óra, az vele van.”